

Pravidla a harmonogram participativního rozpočtu v roce 2023

1. Popis participativního rozpočtu

Participativní rozpočet obecně představuje inovativní nástroj zlepšující komunikaci mezi radnicí a občany při rozhodování o rozdělení financí z městského rozpočtu. Ve zkratce je možné popsat participativní rozpočet jako část peněz městského rozpočtu, o jejímž využití spolurozhodují obyvatelé společně se svými volenými zastupiteli. Postup, kterým radnice dospěje k tomu, jaké návrhy občanů budou součástí participativního rozpočtu, se může v jednotlivých městech značně lišit. Stejně tak se liší výše či podíl financí takto vyčleněných v rámci městského rozpočtu.

Níže uvádíme návrh postupu pro tvorbu participativního rozpočtu města Liberec v roce 2023. Ten lze stručně popsat tak, že obyvatelé podávají návrhy, co by se za peníze z participativního rozpočtu mělo v Liberci v následujícím roce vylepšit. Své návrhy předkládají magistrátu k posouzení z hlediska realizovatelnosti – magistrát přitom nabízí navrhovatelům v průběhu tohoto procesu asistenci. Následně se předložené návrhy prezentují občanům města prostřednictvím webu, sociálních sítí či měsíčníku Zpravodaj Liberec. Vyvrcholením procesu je hlasování občanů o tom, které návrhy mají být z peněz participativního rozpočtu realizovány.

Pro realizaci návrhů v rámci participativního rozpočtu bude v roce 2023 vyhrazeno 8 000 000 Kč. Tato částka bude využita v období dvou let po skončení hlasování, případně bude převedena do rozpočtu následujícího roku s tím, že musí být vynaložena na návrhy občanů, které budou předloženy a vybrány ve shodě s následujícím postupem na základě jasně definovaných pravidel odsouhlasených zastupitelstvem města.

Rada města Liberec sběr nápadů v průběhu procesu tvorby participativního rozpočtu využívá také jako informaci o potřebách obyvatel a jejich představách o dalším rozvoji města. Některé z návrhů tak mohou být realizovány z rozpočtu města na základě diskuze v zastupitelstvu města.

2. Harmonogram participativního rozpočtu

Níže uvádíme časový harmonogram s hlavními milníky, které označují odpovídající průběh participativního rozpočtu.

Období	Fáze
Leden–únor 2023	Vytvoření pravidel a harmonogramu participativního rozpočtu Komisí pro místní Agendu 21.
Březen 2023	Schválení pravidel a harmonogramu Radou města Liberec a Zastupitelstvem města Liberec. Zahájení informování veřejnosti a klíčových partnerů o novém ročníku participativního rozpočtu.
Duben–červen 2023	Podávání návrhů s možností konzultace ze strany Magistrátu města Liberec.
Červenec–srpen 2023	Posuzování návrhů z hlediska realizovatelnosti jednotlivými odbory magistrátu (Kancelář architektury města, Odbor ekologie a veřejného prostoru, Odbor dopravních staveb, Odbor Územního plánování, Odbor správy veřejného majetku, Odbor majetkové správy a sportu), Komisí pro místní Agendu 21 a vedením města. Zahájení přípravy webu pro prezentaci návrhů a hlasování o nich.
Říjen 2023	Prezentace návrhů pro hlasování směrem k veřejnosti. Hlasování občanů o návrzích.
Listopad 2023	Vyhlášení výsledků hlasování.
Prosinec 2023	Schválení alokace financí na realizaci vítězných návrhů v rámci rozpočtu Statutárního města Liberec pro rok 2024.
Leden 2024–prosinec 2025	Realizace vítězných projektů, a to primárně Odborem ekologie a veřejného prostoru.

3. Pravidla participativního rozpočtu

Účastníky participativního rozpočtu jsou následující aktéři:

- Navrhovatel
 - Fyzická osoba bez omezení věku s trvalým bydlištěm na území města Liberec.
 - Podává návrh a v případě potřeby diskutuje s městem o jeho konečné podobě.
 - Získává podporu pro svůj návrh.
- Garant
 - Fyzická osoba starší 18 let s trvalým bydlištěm na území města Liberec.

- Garantuje návrh navrhovatele a zastupuje navrhovatele v případě jeho nepřítomnosti.
- Poskytnutím kontaktních údajů vyjadřuje souhlas s podáním návrhu.
- Garant může být současně navrhovatelem jiného projektu, než kterému je garantem.
- Magistrát města Liberec
 - Organizuje projekt participativního rozpočtu (na základě interních pravidel úřadu).
 - Asistuje občanům při podávání návrhů.
 - Provádí analýzu realizovatelnosti podaných návrhů.
 - Zajišťuje hlasování určené k výběru návrhů a podporuje účast občanů v hlasování.
 - Zajišťuje realizaci vítězných návrhů.
- Občan
 - Udělením kladných či záporných hlasů vyjadřuje svůj souhlas, respektive nesouhlas, s realizací vybraného návrhu.

Participativní rozpočet se řídí následujícími pravidly:

- Obecná pravidla
 - Pro participativní rozpočet města Liberec v roce 2023 bude v rozpočtu města vyhrazena částka 8 000 000 Kč, která bude rozdělena mezi tři skupiny projektů:
 - i. Malé projekty, jejichž náklady na realizaci budou 40–400 tis. Kč. Celková částka určená pro malé projekty činí 2 mil. Kč.
 - ii. Velké projekty, jejichž náklady na realizaci budou vyšší než 400 tis. Kč a nejvýše 1 mil. Kč. Celková částka určená pro velké projekty je 4 mil. Kč.
 - iii. Supervervelký projekt, jehož náklad na realizaci bude vyšší než 1 mil. Kč a nejvýše 2 mil. Kč. Celková částka určená pro supervelký projekt je 2 mil. Kč.
 - Finance z participativního rozpočtu budou využity na realizaci návrhů občanů zaměřených na zkvalitnění života v Liberci ve shodě se všemi pravidly.
 - Role města je asistence občanům při podávání a specifikaci návrhů. Město je odpovědné za posouzení realizovatelnosti návrhů, případně za spolupráci na jejich úpravě do realizovatelné podoby. V poslední fázi město připravuje a provádí samotnou realizaci návrhů, které občané vyberou v hlasování.
 - Finance participativního rozpočtu nesmí propagovat produkty, služby, činnosti či stanoviska subjektů komerčního, nekomerčního, náboženského či politického charakteru.
- Pravidla pro charakter návrhů
 - Realizace návrhu musí být v kompetenci města.
 - Realizace návrhu nesmí být v rozporu se strategickým a územním plánem a s plánovanými investičními akcemi města.
 - Návrh musí mít přínos pro město a jeho občany a musí být k němu zajištěn přístup všem občanům bezplatně (s výjimkou případných nákladů na spotřebu energií) po většinu dne.
 - Součástí celkových nákladů musí být i náklady na projektovou dokumentaci.
 - Návrh musí být realizovatelný během dvou let od výběru v závěrečném hlasování.
 - Návrh nebude generovat roční provozní náklady přesahující 10 % jeho pořizovací ceny.

- Návrhy se musí týkat investic realizovaných na pozemcích či v majetku města Liberec na území města.
- Návrh musí být udržitelný po dobu pěti let.
- Pravidla pro podávání návrhů obyvateli
 - Návrh může podat osoba s trvalým bydlištěm v Liberci bez omezení věku.
 - Návrh musí být formálně správně proveden (viz dále).
 - Návrh musí podpořit dva garanti (občané města starší 18 let).
 - Každý občan může navrhnout i garantovat více než jeden návrh.
 - Ověření majetkových vztahů umožňuje mapová aplikace marushka.liberec.cz.
 - Pro přípravu návrhů bude navrhovatelům k dispozici asistence Magistrátu města Liberec, o jejíž konkrétní formě bude veřejně informováno.
- Pravidla pro formální obsah podoby návrhu
 - Název.
 - Popis výchozí situace, na kterou autoři reagují včetně přesné specifikace místa.
 - Popis navrhovaného řešení (účel, cíl, aktivity, atp.).
 - Odhadované náklady na realizaci návrhu (včetně informací o nákladech na údržbu).
 - Kontakty na navrhovatele (jméno, adresa bydliště, telefon, případně e-mail).
 - Kontakty na dva guaranty (jména, adresa bydliště, telefon, případně e-mail).
 - Minimálně jeden ilustrativní obrázek, jehož autorem je navrhovatel nebo k němu má autorská práva (např. foto současného stavu, mapový výřez lokality, obrázek či skica návrhu).
- Pravidla pro postup podávání návrhů
 - Návrh je podán na Magistrát města Liberec elektronicky přes webové rozhraní stránky participativního rozpočtu nebo na podatelně za asistence pracovníka úřadu.
 - Návrhy u sebe soustřeďuje příslušný pracovník Magistrátu města Liberec, který provede kontrolu jejich formální správnosti a poté navrhovateli poskytne zpětnou vazbu.
 - V případě formálních nedostatků je návrh vrácen navrhovateli k dopracování a ten má 10 pracovních dní na nápravu.
 - V případě formální správnosti je návrh postoupen příslušnému odboru k analýze realizovatelnosti.
- Pravidla pro posouzení realizovatelnosti návrhu
 - Kontrola předložených návrhů bude prováděna průběžně po jejich podání.
 - V případě věcného sporu s pravidly realizovatelnosti poskytne příslušný odbor Magistrátu města Liberec zpětnou vazbu navrhovateli. Příslušný odbor je zodpovědný za případnou spolupráci na úpravě návrhu do realizovatelné podoby.
 - Pokud návrh projde úspěšně kontrolou, má se za to, že je realizovatelný a může být zařazen do hlasování.
 - Pokud se sejde více návrhů, které mají být realizované na jednom místě, budou navrhovatelé kontaktováni a dojde ke sloučení projektů. V případě sloučení projektů budou v následném procesu hodnocení a realizace projektu všichni navrhovatelé vystupovat společně.
 - Výsledky kontroly budou navrhovatelům sděleny elektronicky na uvedenou e-mailovou adresu či telefonicky.
- Pravidla pro výběr návrhů určených k realizaci – hlasování

- Hlasování se mohou účastnit obyvatelé města starší 15 let.
- Hlasování bude probíhat elektronickou formou přes webové rozhraní stránky participativního rozpočtu. Hlasovat bude možné také na podatelně s asistencí zaměstnance úřadu.
- Hlasující potřebuje k hlasování mobilní telefon, na který bude zaslán ověřovací SMS kód.
- Hlasující bude mít k dispozici tři kladné a jeden záporný hlas.
- Záporný hlas lze při hlasování použít až po použití minimálně dvou kladných hlasů.
- Elektronické hlasování bude ověřováno pomocí unikátního SMS kódu přiděleného k telefonnímu číslu hlasujícího.
- Hlasující může rozdělit své hlasy mezi libovolné návrhy. Jednomu návrhu však maximálně jeden hlas.
- Pravidla pro zpracování výsledků
 - Platné budou pouze hlasy odevzdané v souladu s pravidly hlasování.
 - Při zpracování výsledků se sečtou, případně odečtou (v případě záporných hlasů), všechny hlasy pro jednotlivé návrhy, díky čemuž se sestaví výsledkový žebříček.
 - Na základě tohoto žebříčku se rozdělí finanční prostředky potřebné pro realizaci návrhu, a to v pořadí od návrhu, který získal nejvíce bodů až do vyčerpání přidělených finančních prostředků.
 - Pokud získají dva či více návrhů stejný počet bodů, realizuje se ten, který byl podán dříve. Okamžikem podání je myšleno prvotní zaslání návrhu přes webový formulář.
 - Návrh, který získá více jak 25% podíl negativních hlasů ze všech hlasů odevzdaných návrhu, nebude realizován z důvodu vysoké kontroverze.